

Δωδεκανήσιοι Ευεργέτες ή Ευεργέτες των Δωδεκανήσ(ι)ων

(Αστυπάλαια-Κάλυμνος)

Σε όλη την ιστορική πορεία των νησιών της Δωδεκανήσου, δεκάδες είναι οι άνθρωποι που δώρησαν είτε την κινητή είτε την ακίνητη περιουσία τους, όπως χρήματα, κτήματα, σπίτια ή άλλα είδη αποδεικνύοντας με αυτό τον τρόπο την αγάπη για τον τόπο τους και τους συμπατριώτες τους.



Ξεκινώντας από την Αστυπάλαια αξίζει να αναφερθούμε σε μερικούς απο τους μεγάλους Ευεργέτες του ιδρύματος του Εκκλησιαστικού Φιλανθρωπικού Ταμείου Αστυπάλαιας (Ε.Φ.Τ.Α) :

Γεώργιος Οικονόμου. Νάρκισσος Μορφινός. Πέτρος Παλατιανός. Γεώργιος Μαρίνος.

Γεώργιος Οικονόμου

Ο Γεώργιος Οικονόμου αφιέρωσε στις 20 Σεπτεμβρίου 1846, πρίν ακόμα απο το θάνατό του, «Εις την Σχολήν της νήσου ταύτης Αστυπαλαίας την Μάνδραν μεθ' όλουν των μανδροτόπων της» με τον όρο όσο βρίσκεται ο ίδιος στη ζωή να λαμβάνει ένα ποσό απο την εκμετάλευση των κτημάτων, μετά όμως απο το θάνατό του το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να μεταβεί σε κανένα άλλο πρόσωπο ως κληρονομιά και παραμένει εξ ολοκλήρου στην κατοχή της Σχολής.

Νάρκισσος Μορφινός



Νάρκισσος Μορφινός

Ο Νάρκισσος Μορφινός ήταν ιερέας της Ελληνικής κοινότητας του Λονδίνου. Στη διαθήκη του, που συνέταξε στις 7 Μαΐου 1874, εκτός από τα συγγενικά και φιλικά πρόσωπα περιλαμβάνει ως κληρονόμους και πολλά διαφορετικά πρόσωπα τα οποία θα δούμε πιο αναλυτικά. Αρχικά αφήνει ένα χρηματικό ποσό «προς διανομήν παρά προυχόντων της ειρημένης νήσου Αστυπαλαίας μεταξύ των πτωχών της αυτής νήσου, κατά τον τρόπον και τας ανάγκας ήθελον οι προύχοντες κρίνει πρέπον...». Στη συνέχεια αφήνει άλλο χρηματικό ποσό για να διανεμηθεί «μεταξύ τριών πτωχών κορασίων της νήσου Αστυπαλαίας, όπως δοθώσιν αυτοίς ως προιξ εν καιρώ του γάμου των.». Πιο κάτω διευκρινίζει ότι τα τρία φτωχά κορίτσια θα πρέπει να είναι γεννημένα αποκλειστικά στην Αστυπάλαια και να είναι μέλη της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας. Στους δύο φτωχότερους ιερείς της Αστυπάλαιας αφήνει όλες του τις ενδυμασίες, αλλά και στους πέντε φτωχότερους ιερείς του νησιού αφήνει απο συγκεκριμένο χρηματικό ποσό. Επίσης αφήνει χρηματικό κεφάλαιο «εις τους διοικητάς της Σχολής της νήσου Αστυπαλαίας, όπως μεταχειρισθώσιν αυτό προς διατήρησιν της αυτής Σχολής.». Τέλος αφήνει στους προύχοντες του νησιού χρηματικό ποσό για να διανέμεται και στους ενδεείς ασθενείς, κατά προτίμηση του διαθέτει στους γέροντες ασθενείς, ιθαγενείς του νησιού και μέλη της Ορθόδοξου Ανατολικής Εκκλησίας. Οι προύχοντες με τη σειρά τους θα δίνουν αποδείξεις για τα διδόμενα ποσά στους εκτελεστές της διαθήκης του Νάρκισσου Μορφινού.

Πέτρος Παλατιανός

Ο Πέτρος παλατιανός πέθανε το 1976 στην Αμερική. Στην διαθήκη του άφησε χρηματικό ποσό σε τράπεζα της Πενσυλβάνιας, η οποία θα τα διαχειρίζεται και θα μοιράζει το μισό των τόκων του κεφαλαίου σε άριστο μαθητή φτωχής οικογένειας από το κολέγιο Αλικουήππα και το άλλο μισό των τόκων θα το διαχειρίζεται ο Ορθόδοξος Μητροπολίτης Λέρου – Καλύμνου και αστυπαλαίας και θα δίνεται σε άριστο φτωχό μαθητή της νήσου της Αστυπάλαιας Δωδεκανήσου, ο οποίος θα θέλει να σπουδάσει σε πανεπιστήμιο ή σε άλλη σχολή. Η βοήθεια δεν θα πρέπει να δίνεται περισσότερο από τέσσερα χρόνια σε κάθε σπουδαστή.

Γεώργιος Μαρίνος

Ο εφοπλιστής Γεώργιος Μαρίνος ανακηρύχθηκε στη συνεδρίαση της 18 Αυγούστου 1957 ως Μεγάλος Ευεργέτης του ιδρύματος του Ε.Φ.Τ.Α.. Ο Γεώργιος Μαρίνος σύμφωνα με το ίδιο πρακτικό αλλά και μαρτυρίες σύγχρονων Αστυπαλιτών που ωφελήθηκαν οικονομικά από τον ίδιο, πρόσφερε σεβαστά χρηματικά ποσά προς μεγάλη τοπική ωφέλεια. Ενίσχυσε το Δεύτερο Δημοτικό Σχολείο, προικοδότησε άπορες κοπέλες, επιχορήγησε το Γυμνάσιο για την λειτουργία του κατά την σχολική χρονιά 1957 – 1958 κλπ.

ΚΑΛΥΜΝΟΣ

Νικηφόρειο Γυμνάσιο Καλύμνου (Αρχιμανδρίτης Νικηφόρος Ζερβός)

Η ίδρυση στις αρχές του 20 ου αιώνα , του Νικηφορείου γυμνασίου Καλύμνου υπήρξε αναμφίβολα Σημαντικό γεγονός στην εκπαιδευτική ιστορία της τουρκοκρατούμενης Καλύμνου .

Συντελέστηκε κατά κύριο λόγο χάρη στη γενναιόδωρη προσφορά του αειμνήστου Αρχιμ. Νικηφόρου Σ. Ζερβού, ο οποίος το 1905 διέθεσε το απαραίτητο χρηματικό ποσό, για την ίδρυση του Νικηφορείου Γυμνασίου» ή αλλιώς της «Νικηφορείου Ελληνικής Σχολής» όπως ακριβώς τιτλοφορείται στην προμετωπίδα του Διδακτηρίου.

Ο βασικός σκοπός της σχολής ήταν η καλλιέργεια των Ελληνικών Γραμμάτων και γενικά η προαγωγή της Ελληνοχριστιανικής Παιδείας, στη γενέτειρα του Κάλυμνο.

Η ανέγερση του «ΝΙΚΗΦΟΡΕΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ» παρά το γεγονός ότι μετά τον θάνατο του Αρχιμανδρίτη Νικηφόρου Ζερβού, παρατηρήθηκε μια μικρή καθυστέρηση, αποπερατώθηκε την 20η Δεκεμβρίου 1906. Ωστόσο τα επίσημα εγκαίνια του Νικηφορείου Γυμνασίου Καλύμνου έγιναν με επισημότητα την 30η Ιανουαρίου 1907, ανήμερα της μεγάλης εορτής των Τριών Ιεραρχών και των Ελληνικών Γραμμάτων, από τον αείμνηστο Μητροπολίτη Λέρου και Καλύμνου Γερμανό Θεοτοκά, συμπαραστατούμενο από τον Ιερό Κλήρο.



Νικηφόρος Ζερβός

Ο Ιδρυτής του Νικηφορείου Γυμνασίου Καλύμνου, (και Μέγας Ευεργέτης) **Αρχιμανδρίτης Νικηφόρος Ζερβός** κατά κόσμο Νικόλαος του Σακελλαρίου και της Θεμελίνας το γένος Καβάσιλα, γεννήθηκε στην Κάλυμνο την 26η Οκτωβρίου του 1848. Το 1866 σε ηλικία μόλις 18 ετών χειροτονήθηκε Διάκονος κατά πάσα πιθανότητα από τον Επίσκοπο Λέρνης Ιγνάτιο τον Γ' (1863-1870).

Στη συνέχεια σπούδασε στην Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης από την οποία απεφοίτησε Αριστούχος το 1876 αφού υπέβαλε εναίσιμη διατριβή με τον τίτλο «Ότι το ορθόδοξον και κύρος έχον βάπτισμα έστι το τρισί καταδύσεσι και ισαρίθμοις αναδύσεσι τελούμενον». Μετά τις σπουδές του χρημάτισε για ένα έτος Αρχιδιάκονος του μητροπολίτη Θεσσαλονίκης και μετέπειτα Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Ιωακείμ του Γ' .



Από τα εγκαίνια του Νικηφορείου Γυμνασίου Καλύμνου

Το 1877 μετέβει στην Αλεξάνδρεια. Το ίδιο έτος χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου Καΐρου με εντολή του Πατριάρχη Αλεξανδρείας Σωφρονίου του Δ' (1870-1889) από τον βοηθό Επίσκοπο Ξανθουπόλεως Ιγνάτιο. Στη συνέχεια τοποθετήθηκε Εφημέριος του Ιερού Ναού του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Αλεξανδρείας, και καθηγητής των Θρησκευτικών. Στη χρονική περίοδο 1880-1883 χρημάτισε Πρωτοσύγγελος του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας.



Το Νικηφόρειο στα 1970

Το 1883 διορίστηκε εφημέριος της Ελληνικής Κοινότητας του Λίβερπουλ, όπου υπηρέτησε μέχρι το 1903 οπότε παραιτήθηκε για λόγους υγείας. Από τα Πατριαρχεία Κωνσταντινουπόλεως και Αλεξανδρείας προτάθηκε για μητροπολίτης, αλλά αρνήθηκε κατηγορηματικά ν' αναλάβει επισκοπικό θρόνο.

Μετά την επιστροφή του από την Αγγλία εγκαταστάθηκε μόνιμα στην γενέτειρα του Κάλυμνο και αφοσιώθηκε στο έργο της Ανέγερσης εκ θεμελίων (με δικές του δαπάνες)

του Νικηφορείου Γυμνασίου Καλύμνου, ξεχωριστό όνειρο και έργο ζωής γι' αυτόν . Απεβίωσε στην Κάλυμνο την 12 Μαΐου 1906 σε ηλικία 58 ετών.

Κηδεύτηκε πάνδημα την επομένη 13 Μαΐου 1906 στον Καθεδρικό Ναό του Σωτήρος Χριστού. Στη κηδεία του «προέστησαν» οι μητροπολίτες Λέρου και Καλύμνου Γερμανός Θεοτοκάς και Κώου Ιωακείμ Βαξεβανίδης. Τάφηκε στον περίβολο του Νικηφορείου Γυμνασίου, όπου μέχρι σήμερα βρίσκεται ο τάφος του.

Νικόλαος Εμμ. Βουβάλης

Ο Ν. Βουβάλης γεννήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 1859 και πέθανε στις 16 Δεκεμβρίου του 1918. Μητέρα του ήταν η Μαρία Γ. Χριστοδουλάκη η οποία καταγόταν από την Κρήτη και ο πατέρας του ήταν ο Εμμανουήλ Βουβάλης που καταγόταν από την Κάλυμνο. Ήταν γόνος σφουγγαράδικης οικογένειας. Ο παππούς του υπήρξε σφουγγαροκαπετάνιος και ο πατέρας του έμπορος. Ο δεύτερος αγόραζε σφουγγάρια και τα έστελνε στο εξωτερικό, στην Αγγλία συγκεκριμένα. Σε πολύ μικρή ηλικία ο νεαρός Νικόλας έχοντας ολοκληρώσει το γυμνάσιο μετακόμισε στο Λονδίνο και ξεκίνησε άμεση ενασχόληση με τα σφουγγάρια. Λάτρης της γνώσης ο Νικόλας έμαθε γρήγορα την γλώσσα και σπούδασε στο Λονδίνο και στο Παρίσι όχι με μοναδικό στόχο το πτυχίο. Το θέατρο και η όπερα τον σαγήνευσαν. Συνήθισε μάλιστα να απαγγέλει στο δωμάτιό του Κορνέιγ, Ρακίνα και Μολιέρο.

Ο Νικόλαος Βουβάλης ήταν χριστιανός ορθόδοξος και παντρεύτηκε δύο φορές. Η πρώτη γυναίκα του απεβίωσε και έπειτα από μερικά χρόνια ξανά παντρεύτηκε. Η δεύτερη ονομάζεται Κατερίνα Πελεκάνου. Γεννήθηκε στο τέλος του 19ου αιώνα και πέρασε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής της στην Κάλυμνο. Όπως ήταν συνήθεια της εποχής παντρεύτηκε σε πολύ μικρή ηλικία με τον Νικόλαο Βουβάλη. Όταν όμως ο δεύτερος πληροφορήθηκε την πραγματική της ηλικία (δεν μπορούσε να την ήξερε νωρίτερα καθώς η παραδοσιακή φορεσιά κάλυπτε ολόκληρο το σώμα και το τσεμπέρι τα μαλλιά με αποτέλεσμα να φαίνεται μόνο το πρόσωπο) αρνήθηκε να έρθει σε επαφή μαζί της. Την έστειλε αντιθέτως σε σχολείο καλογριών στην Γαλλία για 2-3 χρόνια για να εκπαιδευτεί και να ωριμάσει. Το περιβάλλον την εντυπωσίασε και χρόνια μετά κατάφερε να αποτελέσει μια επιβλητική παρουσία στην ζωή του άντρα της. Το ζεύγος ποτέ δεν έκανε παιδιά. Επικεντρώθηκαν στις επιχειρήσεις και στο εμπόριο του οίκου.

Ο Ν. Βουβάλης από μικρή ηλικία έδειξε πως θέλει να βοηθήσει την πατρίδα του και να ενασχοληθεί με την βελτίωση της. Τα πρώτα χρήματα που έβγαλε (τριακόσιες λίρες Αγγλίας) τα έστειλε απευθείας στον Νικόλα Δράκο, άτομο που θεωρούσε φρόνιμο και έντιμο, και τον συμβούλευσε να τα χρησιμοποιήσει όπως νομίζει εκείνος πως θα ωφελήσουν την πατρίδα καλύτερα. Είναι φανερό πως η επιθυμία για την ευεργεσία δεν ήταν περιστασιακή ούτε προήλθε από την επιθυμία της υστεροφημίας ή απλής φιλοδοξίας. Πάντα επιθυμούσε να συνεισφέρει και να προσφέρει με όποιον τρόπο μπορούσε στην πατρίδα του και κατά συνέπεια στην Ελλάδα.

Ύψωσε ανθρωπιστικά εργαστήρια, κέντρα αγωγής ψυχής και πνεύματος και αδελφικής, χριστιανικής θαλπωρής των σωμάτων. Τα ευεργετήματά του, τα μεγαλύτερα επιτεύγματά του που αφορούν την Κάλυμνο ήταν: Το Δημοτικό Χώρας (όπου τώρα στεγάζεται μέρος του 3ου Γυμνασίου), Το Βουβάλειο Παρθεναγωγείο, το Νοσοκομείο, η Επαγγελματική σχολή (σήμερα είναι το Λαογραφικό και Ναυτικό Μουσείο) και το λιμάνι.

Σκεύος Ζερβός

Είναι πολύ δύσκολο να χωρέσει σε λίγες γραμμές το πολυδιάστατο έργο μιάς πολυσχιδούς προσωπικότητας, όπως ήταν ο Σκεύος Γ. Ζερβός. Με την δράση του ο μεγάλος αυτός Δωδεκανήσιος επιστήμονας προσέγγισε το ιδανικό τού «καθολικού ανθρώπου» (*homo universalis*) και πραγματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι «δημιούργησε ιστορία».



Ο Διδάκτωρ Σκεύος Γ. Ζερβός

Ο Σκεύος Ζερβός, γεννήθηκε την 19ην Ιανουαρίου τοῦ 1875. Γονεῖς του ἦταν ὁ Γεώργιος καὶ ἡ Νικητάδενα Ζερβοῦ. Ὁ τοκετὸς ἦταν δύσκολος. «*Ἐξῆλθον τῶν σπλάχνων τῆς μητρὸς μου ἀσφυκτικός καὶ νεκροφανής*», ὅπως ἀναφέρει γιὰ τὴν γέννησή του ὁ ἴδιος. Μάλιστα, ὁ πατέρας του ἔσπευσε νὰ τὸν βα- φτίσει ἀμέσως, φοβούμενος ὅτι ὁ γιὸς του μπορεῖ νὰ πέθαινε ἀβάπτιστος. Στὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς του, ἔζησε σχετικῶς ἄνετα, **καθὼς ὁ πατέρας του ἦταν ἰδιοκτήτης σφουγγαράδικου μαζί με τὸν ἀδερφὸ του Ἀριστόβουλο**. Ὅταν ὅμως τὸ καῖκι βούλιαξε σὲ μία καταιγίδα, ἡ οἰκογένεια Ζερβοῦ γνώρισε τὴν πενία καὶ τὶς στερήσεις. Ὁ Σκεύος Ζερβὸς ἀναγκάστηκε νὰ βοηθᾷ τὸν πατέρα του ὡς σφουγγαράς, ἕως ὅτου ὑπέστη τὴν νόσο τῶν σπογγαλιέων. Τὸ γεγονὸς αὐτό, σὲ συνδυασμὸ μετὰ τὴν ἐπιμονή τῆς μητέρας του νὰ μὴν ἀκολουθήσῃ τὸ πατροπαρά- δοτο ἐπάγγελμα, ἀλλὰ νὰ γίνῃ ἐπιστήμων, τὸν ἔστρεψε στὰ γράμματα. Ὁ Ζερβὸς ἀφιέρωσε πολλές μελέτες του καὶ συνέγραψε διάφορα ἀρθρα ἀναδεικνύοντας τὸ ἔργο τοῦ Ἱπποκράτη πανελλαδικῶς, ἀλλὰ καὶ διεθνῶς, προτείνοντας, συν τοῖς ἄλλοις τὴν ἰδρυση Διεθνoῦς Ἱπποκράτειου ἰδρύματος στὴν Κω.

Το 1946 παρασημοφορήθηκε με τὸ παράσημο τοῦ «Ταξιάρχῃ τοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος» ἀπὸ τὸν βασιλιά Γεώργιο Β΄ καὶ το 1948 ἀπὸ τὴν Ακαδημία Αθηνῶν με τὸ

«Αργυρό Παράσημο» ανακηρυσσόμενος «Αρχηγός του απελευθερωτικού αγώνα της Δωδεκανήσου», ενώ παρασημοφορήθηκε από την τοπική αυτοδιοίκηση της Καλύμνου με το χρυσό Παράσημο. Έζησε τα τελευταία χρόνια της ζωής του τυφλός και φτωχός, καθώς είχε ξοδέψει το σύνολο της περιουσίας του στους αγώνες για την απελευθέρωση της Δωδεκανήσου. Απεβίωσε στις 13 Αυγούστου 1966 στο Νοσοκομείο Ασκληπιείο Βούλας, στην Αθήνα, και τάφηκε στην περιοχή «Θερμά» της Καλύμνου .

Γεώργιος Σοφοκλέους Σακελλαρίου

Αλλά ποιος μπορεί να αμφιβάλει για το γεγονός ότι είναι ευλογημένος ο τόπος που γεννάει ευεργέτες ; Τη Δευτέρα , 22 Μαΐου 2017, με κοινή πρωτοβουλία τους, το 3ο Γυμνάσιο Καλύμνου και το 1ο Δημοτικό Σχολείο Χώρας τίμησαν στο κοιμητήριο του Ταξιάρχη τη μνήμη του ευεργέτη τους , αιμνήστου φιλόλογου , Γεωργίου Σοφοκλέους Σακελλαρίου.

Ο Γεώργιος Σακελλαρίου , γιος του δασκάλου Σοφοκλή Σακελλαρίου , υπηρέτησε την ελληνική παιδεία του νησιού ως εκπαιδευτικός του Νικηφορείου Γυμνασίου Αρρένων. Οι παλιότεροι απόφοιτοι του Νικηφορείου τον θυμούνται με το προσωνύμιο «ο Μαρδόνιος» , για την αγάπη που έτρεφε προς την αρχαία Ιστορία, την οποία, όπως οι ίδιοι ομολογούν, δίδασκε με τρόπο μοναδικό, επίσης τον αγαπούσαν και τον σέβονταν για τον προσηνή χαρακτήρα του.

Με την αξιοποίηση του κληροδοτήματος του και της ακίνητης περιουσίας του το Ελληνικό Κράτος και ο Δήμος Καλυμνίων ανήγειραν με συμπληρωματικές δαπάνες τα νέα διδακτήρια του 1ου Δημοτικού Σχολείου Χώρας και του 3ου Γυμνασίου αντίστοιχα. Με το ίδιο κληροδότημα αγοράστηκε ο χώρος, όπου αργότερα διαμορφώθηκαν οι παρακείμενες αθλητικές εγκαταστάσεις.

Η φιλάνθρωπη διάθεσή του εκδηλώθηκε και με τη δωρεά του οικογενειακού κτήματος στη Χώρα , για να κτιστεί εντός του το Σοφόκλειο Γηροκομείο Χώρας, το οποίο ανέστειλε τη λειτουργία του πριν από μερικά χρόνια.

Ακόμα και σήμερα υπάρχει κληροδότημα από την πώληση οικοπέδου στον Πάνορμο (Λινάρια) στα ταμεία του Δήμου Καλυμνίων για την εκπλήρωση του οράματος του μεγάλου αυτού Καλύμνιου για ένα σύγχρονο διδακτήριο στο Χωριό. Επειδή, όμως , αυτή του η επιθυμία δεν εκπληρώθηκε, πριν από δέκα περίπου χρόνια με πρωτοβουλία του Συλλόγου Διδασκόντων του 3ου Γυμνασίου, ως ελάχιστο δείγμα ευγνωμοσύνης , τοποθετήθηκε μαρμαρίνη επιγραφή στο νέο του κτίριο με το όνομα «Σοφόκλειο Διδακτήριο», εκπληρώνοντας έτσι εν μέρει τη στερνή επιθυμία του ευεργέτη του.

Αναγνωστήριο Καλύμνου «Αι Μούσαι»

Λίγα χρόνια αργότερα, το 1904, με πρωτοβουλία δεκατεσσάρων (14) Καλυμνίων πατριωτών ιδρύεται στο νησί το ιστορικό **Αναγνωστήριο Καλύμνου «Αι Μούσαι»**. Ιδρυτικά μέλη ήταν τρεις δάσκαλοι (Μιχ. Πικραμμένος, Γ. Καθοπούλης, Γ. Μαγκούλιας) τρεις φιλόλογοι (Διον. Ρεΐσης, Χριστ. Ροδίτης, Γ. Μανιάς), δύο ζωγράφοι (Μιχ. Αλαχούζος, Ιωάν. Ζερβός ή Κουφός), ένας έμπορος (Γεώργ. Παπαμιχαήλ), ένας μηχανικός (Αλέξ. Ανδρέης) και άλλοι τέσσερις Καλύμνιοι (Άνθ. Πεταλάς, κατόπιν ιερέας, Δρ. Γεωργίου, Γ. Καβουκλής και Θ. Τσαβούσης). Αμέσως με την ίδρυσή του τα μέλη του θα γίνουν 315, άνθρωποι όλων των κοινωνικών τάξεων και κάθε μορφωτικού επιπέδου.



Μιχαήλ Πικραμμένος, δάσκαλος

Σκοπός του ιδρύματος σύμφωνα με το καταστατικό του, που παραμένει μέχρι σήμερα ο ίδιος – με μικρές μόνο κατά καιρούς φραστικές αλλαγές – είναι...*Η τόνωση της πνευματικής ζωής και η ανύψωση του μορφωτικού και πολιτιστικού επιπέδου του λαού της Καλύμνου με βάση τις παραδόσεις του. Ήταν το Αναγνωστήριο εκείνης της εποχής περίμαχο όνομα, σώμα ισάξιο του νησιού μας για την υπηρεσία του στον πνευματικό πολιτισμό μας και την φανέρωση των ανθρώπων του πνεύματος και γενικά των λογίων, επιστημόνων και πολιτικών.*



Αι Μούσαι

...λέγει ο δάσκαλος και ποιητής της Καλύμνου Γιάννης Ζερβός στο έργο του «Ιστορικά Σημειώματα». Το Αναγνωστήριο είναι ένα σωματείο που, παρά τα χρονικά κενά δράσης που γνώρισε κατά την υπεραιωνόβια λειτουργία του, αποδείχτηκε εξαιρετικά ανθεκτικό στο χρόνο. Και αυτή του την ανθεκτικότητα την οφείλει ακριβώς στο γεγονός ότι βρισκόταν πάντα στενά συνδεδεμένο με τα ενδιαφέροντα και τους προβληματισμούς της Καλυμνιακής κοινωνίας.



Ιδρυτικά μέλη του Αναγνωστηρίου

Μανιάειο Δημοτικό Καλύμνου

Το «Μανιάειο» 6ο Δημοτικό Σχολείο εγκαινιάστηκε στις 2 Νοεμβρίου 1997 ως 6/θέσιο με 73 μαθητές. Σήμερα λειτουργεί ως 7/θέσιο με 126 μαθητές και, λόγω της αύξησης των μαθητών, η πρώην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δωδεκανήσου προμήθευσε με τρεις προκατασκευασμένες αίθουσες για να αντιμετωπίσουμε το στεγαστικό πρόβλημα.

Αποτελεί δωρεά της αείμνηστης δασκάλας Καλλιόπης Μανιά, η οποία γεννήθηκε στην Κάλυμνο στις 8/6/1910. Ήταν το τέταρτο από τα 6 παιδιά του Γεωργίου Μανιά, φιλολόγου στο Γυμνάσιο της Καλύμνου.



Μανιάειο 6^ο Δημοτικό Καλύμνου

Σε ηλικία 16 ετών ακολούθησε το λειτούργημα της δασκάλας και δίδαξε στο Παρθεναγωγείο της Κω μέχρι το 1932, οπότε και ήρθε στο Παρθεναγωγείο της

Καλύμνου, σε μία περίοδο δύσκολη για το νησί, καθώς η φασιστική Ιταλία επέβαλε τη διδασκαλία μόνο της Ιταλικής γλώσσας. Στο Παρθεναγωγείο δίδασκε κρυφά την Ελληνική γλώσσα, την Ελληνική Ιστορία και κάλυπτε όσους γονείς δεν έστελναν τα παιδιά τους στο σχολείο για να μάθουν την Ιταλική γλώσσα. Δε φοβήθηκε ποτέ τις απειλές κι αντιμετώπιζε με θάρρος τις καταγγελίες. Οι Ιταλικές αρχές την έδιωξαν από το Παρθεναγωγείο και την τοποθέτησαν σε άλλο σχολείο, όπου υπήρχαν μόνο Ιταλίδες δασκάλες, για να την ελέγχουν. Εκείνη, όμως, συνέχιζε το έργο της. Το 1941 απολύθηκε για παραδειγματισμό από τις Ιταλικές αρχές και μετέτρεψε το σπίτι της στον Πάνορμο σε «κρυφό σχολείο». Μετά τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας επανήλθε στο αγαπημένο της σχολείο, το Παρθεναγωγείο. Ύστερα από τόσους αγώνες, ήταν πια ένα σεβαστό πρόσωπο στην κοινωνία της Καλύμνου, έχοντας τον τίτλο : «Η δασκάλα». Συνταξιοδοτήθηκε ύστερα από 40 χρόνια διδασκαλίας. Όμως, ένα φιλόδοξο όνειρο, η δημιουργία ενός σύγχρονου σχολείου – προσφορά στη μνήμη του αγαπημένου της πατέρα – έγινε στόχος ζωής.

Ανάλωσε για την υλοποίησή του όλη της την περιουσία προσφέροντας στα παιδιά της Καλύμνου ένα σύγχρονο και όμορφο διδακτήριο 751 τ.μ., με μία τεράστια αυλή 1.500 τ.μ. Εγκαινιάστηκε στις 2/11/1997. Η Καλλιόπη Μανιά πέθανε στις 4/9/1999 έχοντας ήδη πραγματοποιήσει το όνειρο της ζωής της. Η πράξη της αυτή την κατέταξε ανάμεσα στους μεγάλους ευεργέτες του νησιού.

Αποκατάσταση Ζημιών Ι.Ν Παναγίας Καλαμιώτισσας Καλύμνου

Σε 300.000 ευρώ ανήλθαν οι δαπάνες που κάλυψε εξ ολοκλήρου ο Γιάννης Χαλίκος για τις εργασίες αποκατάστασης των ζημιών από το σεισμό της 21ης Ιουλίου 2017 στον Ι. Ν. Παναγίας Καλαμιώτισσας Πόθιας Καλύμνου. Ο Γιάννης Χαλίκος, ο ευεργέτης της Καλύμνου, «πήρε πάνω του» την γενική επισκευή του Ιερού Ναού και οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν στο ποσό των 300.000 ευρώ! Όπως είπε ο Μητροπολίτης Λέρου Καλύμνου Αστυπάλαιας, κ.κ. Παΐσιος, “η εκκλησία θα ξεκινήσει μετά την καθαριότητα να λειτουργεί άμεσα και θα περιμένει το καλοκαίρι που θα έλθει στην Κάλυμνο ο Γιάννης Χαλίκος για να κάνει τα επίσημα εγκαίνια της ανακαίνισης”.

Μπορεί να έχουμε παραλείψει κάποιους από τους δεκάδες ευεργέτες των Δωδεκανήσων, αλλά έγινε μία προσπάθεια για την όσο πιο ακριβή καταγραφή τους.

Μανώλης Κολεζάκης

emmanuelnkolezakis@gmail.com